DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
av den 1 april 1982*

I de förenade målen 141-143/81

har Kantongerecht i Apeldoorn till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i de mål som pågår vid den nationella domstolen mot

1. **Gerrit Holdijk**,

2. **Lubbartus Mulder**, och

3. **Veevoederbedrijf "Alpuro" BV**.

Begäran avser tolkningen av relevanta gemenskapsbestämmelser för att den nationella domstolen skall kunna avgöra om de nederländska reglerna om gödkalvsboxar är förenliga med dessa bestämmelser.

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden O. Due samt domarna A. Chloros och F. Grévisse,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Genom tre domar av den 21 maj 1981, som inkom till domstolen den 5 juni 1981, har Kantongerecht i Apeldoorn enligt artikel 177 i EEG-fördraget ställt

* Rättegångsspråk: nederländska.

en fråga om tolkningen av gemenskapsrätten för att kunna avgöra om de nederländska reglerna om gödkalvsboxar är förenliga med denna rätt.

2 Frågan formuleras på exakt samma sätt i de tre domarna inom ramen för brottmålsförfaranden mot en jordbrukare, en foderhandlare och ett fodertillverkningsföretag. Dessa läggs till last att de hållit gödkalvar i boxar som inte uppfyllde villkoret i artikel 2 b i den kungliga förordningen av den 8 september 1961 (Staatsblad 296) om genomförandet av artikel 1 i djurskyddslagen, eftersom de berörda boxarnas mått var sådana att djuren inte obehindrat kunde lägga sig på sidan.

3 Kantongerecht ansåg det vara avgörande för prövningen av dessa mål att få klargjort om den nämnda förordningen, när det gäller gödkalvshållning, "strider mot eller är oförenlig med EEG-fördraget och om detta i så fall även skulle gälla om detaljerade regler för kalvboxar, vilket idag saknas, skulle antas i en på denna punkt ändrad förordning". Kantongerecht ålade därför åklagaren att översända handlingarna i målet till EG-domstolen och att be denna uttala sig om denna fråga.

Formuleringen av tolkningsfrågan

4 I sitt skriftliga yttrande till domstolen har den danska regeringen påpekat att det i domarna om hänskjutande inte anges vilka bestämmelser i fördraget eller vilket område av gemenskapsrätten som den nationella domstolen syftar på, och inte heller de skäl som fått den att ifrågasätta de nationella bestämmelsernas förenlighet med denna rätt och anse det nödvändigt att få svar på den ställda frågan för att pröva de pågående målen. Dessa uppgifter kan inte heller utläsas av den ytterst kortfattade redogörelsen för de faktiska omständigheterna eller av hänvisningen till de nationella bestämmelserna. Den danska regeringen har härav dragit slutsatsen att de ofullständiga domarna om hänskjutande omöjliggjort för den att i enlighet med artikel 20 i domstolens stadga inkomma med synpunkter i saken, och den har upprättat en förteckning över de uppgifter som enligt den dess mening bör ingå i varje beslut om hänskjutande.

5 Det bör i det här sammanhanget påpekas att sådana anvisningar redan finns i domstolens rättspraxis. I sin dom av den 16 december 1981 i målet 244/80 Foglia/Novello (Rec. 1981, s. 3045), har domstolen således slagit fast att de nationella domstolarna måste redogöra för skälen till att de anser att svar på

deras frågor är nödvändiga för att avgöra huvudtvisten, om dessa skäl inte klart framgår av handlingarna. Vidare uttalade domstolen i sin dom av den 12 juli 1979 i målet 244/78 Union laitière normande (Rec. 1979, s. 2663) att nödvändigheten att komma fram till en tolkning av gemenskapsrätten som är till hjälp för den nationella domstolen gör att de rättsliga ramarna för den begärda tolkningen måste fastställas. I sin dom av den 10 mars 1981 i de förenade målen 36 och 71/80 Irish Creamery Milk Suppliers Association (Rec. 1981, s. 735) lade domstolen till att det i vissa fall kan vara lämpligt att sakförhållandena är klarlagda och att de frågor som uteslutande skall bedömas enligt nationell rätt är avgjorda när ärendet hänskjuts till domstolen.

6 De uppgifter som lämnas i avgörandena om hänskjutande skall, som den danska regeringen med rätta har understrukit, inte bara göra det möjligt för domstolen att avge ändamålsenliga svar, utan också ge såväl medlemsstaternas regeringar som andra berörda möjlighet att inkomma med synpunkter i enlighet med artikel 20 i domstolens stadga. Det åligger domstolen att övervaka att denna möjlighet säkerställs med hänsyn till att det i enlighet med ovannämnda artikel bara är avgörandena om hänskjutande som de berörda skall underrättas om.

7 Även om skälen till tolkningsfrågan i föreliggande fall inte med den tydlighet som föreskrivs i tidigare nämnda rättspraxis framgår av domarna om hänskjutande, är det emellertid möjligt att slå fast att den nationella domstolens ifrågasättande gäller förenligheten med gemenskapsrätten av ett villkor som ställs enligt nationell lag när det gäller animalieproduktion som omfattas av en gemensam marknadsorganisation. Målen ingår alltså i raden av mål där domstolen, eftersom särskilda gemenskapsbestämmelser saknas, redan har prövat om sådana villkor är förenliga med reglerna om fri rörlighet för varor och reglerna om upprättandet av en gemensam marknadsorganisation. Med hänsyn till att det finns möjlighet att komplettera de skriftliga yttrandena under den muntliga förhandlingen kan domarna om hänskjutande, även om de är ytterst kortfattade, därför inte anses ha berövat medlemsstaterna möjligheten att inkomma med ändamålsenliga yttranden om hur tolkningsfrågan bör besvaras.

8 När det gäller frågans formulering bör det påpekas att det inte tillkommer domstolen att, inom ramen för ett förfarande som har inletts i enlighet med artikel 177 i fördraget, uttala sig om huruvida befintliga eller planerade nationella regler är förenliga med gemenskapsrätten. Domstolen skall uteslutande uttala sig om tolkningen och giltigheten av gemenskapsrätten. Den fråga som har ställts måste därför anses gå ut på att få fastställt om

gemenskapsrätten skall tolkas så, att den hindrar att en medlemsstat för att skydda djuren upprätthåller eller inför ensidiga regler om gödkalvsboxar.

Svaret på frågan

9 Gemenskapsrätten innehåller inte på sitt nuvarande stadium några särskilda regler om skydd för djuren inom animalieproduktionen. Härav följer att den prövning som krävs för ett förhandsavgörande kan begränsas till de allmänna bestämmelserna om den fria rörligheten för varor och de gemensamma marknadsorganisationerna inom jordbrukssektorn.

10 Enligt företaget Alpuro, som är svarande i ett av målen vid den nationella domstolen, tillåter de gödkalvsboxar som för närvarande är i bruk i Nederländerna inte djuren att obehindrat lägga sig ner på sidan, och de flesta av boxarna överensstämmer heller inte med de närmare krav när det gäller dimensioner som planeras i det förslag till förordning som den nationella domstolen har hänvisat till. Även om de nederländska reglerna bara rör produktion av kalvar inom Nederländerna och därför inte alls påverkar importen till denna medlemsstat, har de enligt företaget motsvarande verkan som en kvantitativ exportrestriktion och strider därigenom mot artikel 34 i fördraget. Eftersom produktionen av kalvkött i Nederländerna till 90 % är avsedd för export, i synnerhet till andra medlemsstater, är den omständigheten att de nederländska producenterna underställs hårdare villkor än producenter från andra medlemsstater nödvändigtvis ägnad att påverka de gemensamma marknadsorganisationernas funktion, inte bara i fråga om nötkött utan också när det gäller mjölk- och mjölkprodukter, eftersom skummjölk utgör ett viktigt födoämne för gödkalvar. Villkor av detta slag strider följaktligen enligt Alpuro såväl mot gemenskapsreglerna om gemensam organisation av jordbruksmarknaderna som mot artikel 40.3 i fördraget, enligt vilken en sådan organisation skall utesluta varje form av diskriminering mellan producenter inom gemenskapen.

11 När det gäller artikel 34 i fördraget har domstolen upprepade gånger (senast i sin dom av den 14 juli 1981 i målet 155/80 Oebel (Rec. 1981, s. 1993) slagit fast att denna artikel avser nationella åtgärder som särskilt har till syfte eller verkan att hindra exportflödet och som därigenom skapar en skillnad i betingelserna för en medlemsstats inrikes- och utrikeshandel, så att den berörda medlemsstatens inhemska produktion eller inhemska marknad tillförsäkras en särskild fördel. Detta är inte fallet med en bestämmelse som

föreskriver minimikrav för gödkalvsboxar, utan att göra någon åtskillnad beroende på om djuren eller köttet är avsedda för den inhemska marknaden eller för export.

12 När det gäller bestämmelserna om den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna är det först nödvändigt att understryka att upprättandet av en sådan organisation med stöd av artikel 40 i fördraget inte innebär att jordbruksproducenterna skall undantas från tillämpningen av nationella regler som har andra syften än den gemensamma organisationen, men som genom att påverka produktionsvillkoren kan inverka på den nationella produktionens volym eller kostnader och därigenom den gemensamma marknadens funktion i den berörda sektorn. Förbudet i artikel 40.3 mot varje form av diskriminering mellan gemenskapens producenter har att göra med den gemensamma organisationens mål och inte med skillnader i produktionsvillkor som är en följd av generella nationella regler med andra syften.

13 Under dessa omständigheter kan det faktum att det i förordningarna om den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna inte finns någon bestämmelse om skydd av djuren inom animalieproduktionen inte tolkas så, att de nationella bestämmelserna på området är ogiltiga tills gemenskapsbestämmelser eventuellt antas vid en senare tidpunkt. En sådan tolkning skulle vara oförenlig med gemenskapens intresse av djurhälsa och djurskydd som bl.a. kommer till uttryck i fördragets artikel 36 och i rådets beslut 78/923 av den 19 juni 1978 om slutandet av den europeiska konventionen om skydd av djuren inom animalieproduktionen (EGT L 323, s. 12, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

14 Svaret på tolkningsfrågan blir därför följande. Gemenskapsrätten hindrar på sitt nuvarande stadium inte att en medlemsstat bibehåller eller inför ensidiga regler om de krav som skall uppfyllas vid inrättandet av gödkalvsboxar i syfte att skydda djuren, om kraven tillämpas utan åtskillnad mellan kalvar avsedda för den inhemska marknaden och kalvar avsedda för export.

Rättegångskostnader

15 De kostnader som har förorsakats Nederländernas regering, den danska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i

beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

– angående de frågor som genom beslut av den 21 maj 1981 förts vidare av Kantongerecht i Apeldoorn – följande dom:

Gemenskapsrätten hindrar på sitt nuvarande stadium inte att en medlemsstat bibehåller eller inför ensidiga regler om de krav som skall uppfyllas vid inrättandet av gödkalvsboxar i syfte att skydda djuren, om kraven tillämpas utan åtskillnad mellan kalvar avsedda för den inhemska marknaden och kalvar avsedda för export.

Due Chloros Grévisse

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 1 april 1982.

På justitiesekreterarens uppdrag
H.A. Rühl
Avdelningsdirektör

O. Due
Ordförande på andra avdelningen